

Työttömien Keskusjärjestön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle HE 67/2026 vp

Työttömien Keskusjärjestö kiittää sosiaali- ja terveysvaliokuntaa lausuntopyynnöstänne,

Esityksessä ”ehdotetaan muutettaviksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annettua lakia, sairausvakuutuslakia sekä 15 muuta lakia. Esityksen mukaan Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annettua lakia muutettaisiin kuntoutusrahan maksukausia koskevan säännöksen osalta. Sairausvakuutuslakiin lisättäisiin säännökset päivärahaetuutta koskevan päätöksen antamisesta sekä päivärahaetuuden maksamisen keskeyttämisestä tai sen vähentämisestä muuttuneiden olosuhteiden vuoksi.

Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi asiavirheen korjaamista koskevaa sääntelyä Kansaneläkelaitoksen soveltamissa etuuslaeissa. Esityksen mukaan Kansaneläkelaitos soveltaisi asiavirheen korjaamiseen hallintolakia, mistä säädettäisiin kussakin etuuslaissa. Kansaneläkelaitos voisi korjata asiavirheen asianosaisen vahingoksi ilman asianosaisen suostumusta, jos virhe on ilmeinen ja se on aiheutunut asianosaisen omasta menettelystä.

Työttömyysturvalain sovitellun työttömyysetuuden määrää koskevaa säännöstä selkeytettäisiin. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyyskassalakia siten, että sen soveltaminen 1.5.2026 alkaen vastaisi 30.4.2026 saakka voimassa olevaa säännöstä yrittäjäkassan maksamien etuuksien rahoituksesta.”

Työttömien Keskusjärjestö kannattaa hallituksen esitystä

Työttömien Keskusjärjestö kannattaa esitystä. Etuuksien harmonisointi ja selkeät, yhdenvertaiset pelisäännöt ovat osa hyvää hallintotapaa. On tärkeää, että etuudet kohdentuvat niille, joilla on niihin oikeus.

Virheelliset tulkinnat ja takaisinperinnät ovat erityisen kuormittavia taloudellisesti heikossa asemassa oleville. Siksi selkeä sääntely ja virheiden ennaltaehkäisy ovat tärkeitä.

Tehokas toimeenpano edellyttää laadukasta palvelua

Kelan kuntoutusasiakkaiden terveydentila on usein heikko, ja byrokratia koetaan raskaaksi. Työttömien Keskusjärjestö saa yhä enemmän pyyntöjä auttaa lomakkeiden täyttämässä.

Kelan tulee tarjota riittävä tuki, jotta asiakkaiden oikeusturva toteutuu. Tämä korostuu erityisesti, kun toimeenpanoa tehostetaan.

Myös uuden tiedon käsittelyprosessien on oltava **selkeitä, tehokkaita ja viiveettömiä**. Erityistä huomiota tulee kiinnittää asiakkaisiin, jotka tarvitsevat erityistä tukea.

Kolmansien osapuolten tiedonanto tarveharkintaisissa etuuksissa

Tarveharkintaisissa etuuksissa (esim. kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki, asumistuki) puolison tulojen vaihtelu tai puutteellinen tiedonkulku voi aiheuttaa epävarmuutta ja virheitä.

Myös työnantajien tekemät virheet palkanmaksussa voivat johtaa asiakkaan näkökulmasta kohtuuttomiin tilanteisiin.

Tarveharkintaisissa etuuksissa prosessien tulee olla **mahdollisimman yksinkertaisia ja asiakasystävällisiä**, jotta tieto pysyy ajantasaisena. On aiheellista kysyä, onko tähän kiinnitetty riittävästi huomiota.

Tarveharkintaiset etuudet ovat yleisestikin ottaen asiakkaiden näkökulmasta hankalia etuuksia.

Aikahorisontti takaisinperinnälle

Kohtuullinen takaisinperinnän aikaraja on tärkeä oikeusturvakysymys.

Työttömien Keskusjärjestöön oli yhteydessä musiikkiharrastaja, jolta uhattiin periä takaisin 15 vuoden ajalta maksettuja työttömyysetuuksia. Pelkkä uhka aiheutti merkittävää henkistä kuormitusta, ja harrastustoiminnan todistaminen vei kohtuuttomasti aikaa.

Vaikka asia ratkesi asiakkaan eduksi, tapaus herättää kysymyksen: **Mikä on kohtuullinen takaisinperinnän aikaraja?** Onko 5 vuotta kohtuullinen aika?

Lisäksi on arvioitava, millainen maksusuunnitelma on kohtuullinen. Onko oikein, että takaisinperintä siirtyy perintään korkoineen, vaikka asiakas on taloudellisesti heikossa asemassa?

Työttömien Keskusjärjestön puolesta,

Jukka Haapakoski

Toiminnanjohtaja

Työttömien Keskusjärjestö

Yliopistonkatu 5, 6. krs

00100, Helsinki

jukka.haapakoski@tyottomat.fi

Y-tunnus: 1003909-9

+358 50 577 2580